

Natur- och Miljöskolan i Åmål AB
marika@naturomiljoskolan.se

2022-11-25

1 (18)

Dnr-SI 2022:6938

Beslut

---

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Natur och Miljöskolan i Åmål, belägen i Åmåls kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Natur och Miljöskolan i Åmål avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Natur och Miljöskolan i Åmål i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god utbildning i en trygg miljö.

Skolinspektionen har efter granskningen av Natur och Miljöskolan i Åmål inte identifierat några utvecklingsområden. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Natur och Miljöskolan i Åmål.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn har ett helhetsperspektiv över skolan som utgår utifrån kontinuerliga uppföljningar och analyser av verksamhetens resultat. Utifrån uppföljningen fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning som möter verksamhetens behov. Uppföljningen utgår även utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet ska ges likvärdiga möjligheter att nå målen. Rektorn ser också till att organisationen möjliggör kollegial samverkan som leder till att undervisningen utvecklas.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skaffar sig ett brett underlag i sitt uppföljningsarbete och utifrån det beslutar om utvecklingsinsatser och resursfördelning som leder till att undervisningen utvecklas. Av inskickad dokumentation och intervjuer framgår exempelvis att uppföljningen av kunskapsresultat sker kontinuerligt under läsåret genom två prognoser under terminen och en betygskonferens i slutet av terminerna. Vid dessa tillfällen diskuteras hur kunskapsresultaten ser ut i samtliga årskurser, ämnen och mellan kön, samt hur resurserna används och fördelas. Utifrån

diskussioner mellan rektorn, lärarna och specialläraren beslutas om eventuella resurser behöver sättas in på grupp- eller individnivå. Likaså möjliggör uppföljningen att grupper med ökad måluppfyllelse identifieras och att framgångsfaktorer kan spridas i kollegiet. Lärarna anger i intervju att de har stor delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet på skolan, både avseende analyser och i framtagandet av utvecklingsåtgärder. Lärarna menar att det finns både en långsiktig och en kortsiktig plan för utvecklingsarbetet, som även innefattar deras behov inom kompetensutveckling såsom digital kompetens för användning av digitala verktyg och läromedel. Lärarnas uppfattning är att rektorn är väl insatt i verksamheten och hur undervisningen fungerar. Belysande i sammanhanget är att resultaten av Skolinspektionens enkät visar att personalen svarat mycket positivt på frågor om huruvida rektorn har kännedom om skolans verksamhet, leder och samordnar liksom utvecklar arbetet på skolan och gör lärarna delaktiga i arbetet.

Av inkommen information och intervjuer framkommer att skolan arbetar aktivt och medvetet för att värdegrundsuppdraget ska integreras i undervisningen. I intervjuer beskrivs att det finns ett uttalat uppdrag att alla lärare ska arbeta med att utveckla elevernas trygghet och att träna deras samarbetsförmågor i undervisningen genom ett särskilt förhållningssätt och metoder de kommit överens om att använda. Enligt lärarna har de ett uppdrag att dokumentera hur de planerar att arbeta med värdegrunden och rapportera underlaget till rektorn. Det framgår vidare att arbetet med värdegrunden är dokumenterat i ett årshjul för att säkerställa att arbetet planeras över hela året, sker strukturerat och ger lärarna och rektorn förutsättningar att löpande följa upp värdegrundsarbetet. Lärarna berättar att de har varit delaktiga i att ta fram materialet och därför har en samsyn om vilka övningar som ska göras i de olika grupperna. Enligt rektorn kommer arbetet följas upp löpande för att se vad som ger effekt och inte. Även eleverna blir delaktiga genom att rektorn skickar diskussionsfrågor relaterat till värdegrundsuppdraget till elevrådet som sedan går vidare till klasserna och därefter tillbaka till rektorn. Sådana frågor kan exempelvis handla om att fånga elevernas uppfattning om vad som skapar trygghet.

Jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett strategiskt jämställdhetsarbete där rektorn följer upp verksamhetens resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt arbetar för att alla elever, oavsett könstillhörighet, ska ges likvärdiga förutsättningar och möjligheter i skolarbetet att nå målen. Av inkommen dokumentation och intervjuer framgår att rektorn följer upp kunskapsresultat utifrån en jämförelse mellan flickor och pojkar. Av inskickat underlag framgår bland annat att resultaten mellan flickor och pojkar i årskurs 6 skiljde sig åt föregående läsår. Generellt sett lyckades

flickorna bättre än pojkarna med att nå de högre betygsstegen i svenska, engelska och matematik och deras genomsnittliga betygspoäng var också högre än pojkarnas. Det framgår också att flickorna över tid lyckats nå längre än pojkarna i ämnet svenska. Utifrån dessa avvikelser har personalen tillsammans med rektorn diskuterat vad som kan ligga bakom dessa resultat, såsom ifall undervisningen är bättre anpassad till flickor än pojkar eller om resurser fördelas likvärdigt, oavsett elevernas könstillhörighet. De har också diskuterat utifrån frågeställningen om pojkarnas betyg i idrott och hälsa präglas av att de i högre utsträckning än flickorna är aktiva i någon sport. Rektorn berättar att skolans jämställdhetsarbete utgår från ett gemensamt arbets- och förhållningssätt som exempelvis handlar om att de vuxna på skolan diskuterat och enats om att använda ett medvetet språkbruk där skolans personal inte uttrycker sig könsspecifikt. Rektorn förklarar att det sedan lång tid finns ett gemensamt förhållningssätt för att skapa likvärdiga förutsättningar för pojkar och flickor. Lärarna har fått i uppdrag från rektorn att rapportera hur de arbetar med jämställdhet i sin undervisning, samt att samtala om litteraturen de använder utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Även litteraturen i skolbiblioteket har granskats utifrån ett normkritiskt perspektiv. Elevhälsoteamet anger att skolan även arbetar aktivt med olika metoder för att fördela talutrymmet i klassrummet mellan pojkar och flickor.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen. Av inkommen information och intervjuer framgår att rektorn har avsatt tid och skapat en mötesstruktur på skolan för att möjliggöra lärares samverkan sinsemellan och med elevhälsoteamet. Lärarna berättar i intervju att det är uttalat när de ska finnas på plats för samverkan och att protokoll förs som alla kan ta del av. De ger som exempel att det finns forum för kompetensutveckling och för ämnesplanering, upplägg av ämnesintegrering eller avstämningar kring likabehandlingsplan. Enligt lärarna finns det rutiner och strukturer för ett kollegialt lärande där de utbyter erfarenheter med varandra. Rektorn följer på olika sätt upp att lärandet som sker i samverkan ger avtryck i undervisningen. Det sker exempelvis genom att rektorn tar del av anteckningar från möten, deltar i diskussioner eller ber lärarna beskriva hur de planerar och genomför undervisningen för att omsätta arbetet i praktiken. Enligt rektorn har de under lång tid bakåt haft mycket diskussion om gemensamma förhållnings- och arbetssätt på skolan och pratat om vad de vill med undervisningen. Rektorn säger att det finns en kultur på skolan som skapar goda förutsättningar för löpande kunskapsöverföring mellan lärarna, exempelvis att mer erfarna lärare delar med sig av kunskaper och kompetens till mindre erfarna lärare. Rektorn följer upp hur det fungerar, bland annat genom medarbetarsamtal, och tar

samtal med lärare i de fall det inte tillämpas. På så sätt ser rektorn till att skolans rutiner, arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas i hela verksamheten, vilket också beskrivs i avsnittet "Jämställdhetsarbete". Skolan har också utarbetade rutiner som ska följas vid kränkingsanmälningar och synliggjorda rutiner vid klagomål, även om dessa sällan behöver tillämpas. Elevhälsan beskriver likaså att det finns inarbetade rutiner i de fall en lärare upptäcker eller misstänker att en elev riskerar att inte nå målen.

Avseende obehöriga lärare finns det enligt rektorn arbetssätt och rutiner samt kollegialt stöd i planering och undervisningens genomförande. En obehörig lärare får en handledare som har lärarlegitimation och som är behörig i ämnet/ämnena den obehöriga undervisar i. De träffas sedan regelbundet för avstämningar som omfattar såväl planering och genomförande av undervisningen som bedömning och betygssättning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att eleverna får en undervisning som främjar deras möjligheter att lära. Det finns en god struktur och variation i undervisningen. Eleverna får också ett aktivt lärarstöd. Därtill arbetar lärarna för att stärka elevers motivation och självförtroende. Lärarna anpassar även undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar och behov samt ger eleverna utrymme att vara delaktiga i arbetsprocesser och att reflektera över olika frågor, samt sin egen kunskapsutveckling. Lärarna använder sig av varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Strukturerad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och i stor utsträckning består av en variation av olika arbetssätt och arbetsformer. Lärarna ser dessutom till att eleverna förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang.

Lärarna arbetar utifrån en gemensamt överenskommen lektionsstruktur där eleverna erbjuds delaktighet i både planering och utvärdering av undervisningens former och innehåll. Elevhälsan och rektorn förklarar att en framgångsfaktor för elevernas lärande och resultat är att lärarna får eleverna att bli engagerade och medvetna om sitt lärande. Elever med stora utmaningar har lyckats nå målen genom att lärarna arbetar med struktur och tydlighet. Av inskickat underlag framgår att en hög andel elever uppfattar undervisningen som begriplig, har god tilltro till sin förmåga och anser att de i hög utsträckning får det stöd de behöver. Av lektionsobservationer och intervjuer ges exempel på att lärarna på ett tydligt sätt går igenom vad eleverna ska göra, att lärarna kontrollerar om samtliga elever har förstått och att de vid behov även kan repetera och förklara på annat sätt. Lärarna ger enligt eleverna även exempel på varför de ska lära sig olika saker i olika ämnen.

Eleverna får även möjlighet att utföra varierade arbetsuppgifter utanför det fysiska klassrummet, då skolan har fokus på utomhuspedagogik. Utöver dessa inslag har skolan lagt in dagliga rörelsepåuser med syftet att upprätthålla elevernas energinivå under dagen och att eleverna ska motiveras till fortsatt engagemang. På samtliga lektioner som Skolinspektionen har observerat får elever till synes tillräckligt med lärarstöd för att komma igång med sitt arbete och för att bibehålla sitt engagemang. Samtliga observerade lektioner innehöll en variation av arbetsformer och arbetssätt och lärarna gav eleverna exempel på olika sätt att genomföra arbetsuppgifterna på, som att skriva på dator eller för hand, hur eleverna kan göra en uppgift på ett enklare sätt eller på en svårare nivå, men påpekar också felaktigheter och att eleverna behöver tänka ett varv till. När eleverna arbetar med uppgifter rör sig lärarna mellan dem, försäkrar sig om att de har förstått uppgiften, hjälper dem vid frågor och följer upp hur det går för dem.

Stimulans och anpassning av undervisningen

Av granskningen framgår att lärarna arbetar medvetet med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Lärarna beskriver bland annat att fortbildningsinsatsen om elevaktiv undervisning innebär ett gemensamt arbete för att stärka elevernas självförtroende och känsla av trygghet i klassrummet. Eleverna tränas i att prata framför andra och framföra sin åsikt, vilket har medfört att fler elever än tidigare räcker upp handen och vill föra sin talan. Lärarna motiverar också eleverna genom att framvisa deras kunskapsprogression och att diskutera lärandestrategier med eleverna. I lektionsobservationer och intervjuer med eleverna framkommer att lärarna ofta berömmar eleverna och uppmuntrar dem att söka mer kunskap. Lektionsobservationerna visar att det också är vanligt att lärarna påtalar för eleverna att det finns olika sätt att utföra uppgifter på.

Lärarna anpassar undervisningen utifrån både grupper och individer genom att ta reda på elevernas olika behov och anpassa undervisningen utifrån det. Det görs exempelvis i samtal med eleverna där de också pratar om vikten av att stödet är behovsanpassat och att visa respekt för de olika behov som finns i gruppen. Enligt lärarna pratar de ofta om elevernas behov och hur de kan bemöta dem likvärdigt. Det kan till exempel handla om hur de arbetar med elevernas placering i klassrummet, strategier för att stötta elever som har svårare att komma igång, hur lärmiljön ska utformas för att minimera störande visuellt och ljudligt buller liksom hur lärarna kan anpassa uppgifter så att de möter såväl elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling liksom de som inte har det. Elever ger som exempel att de kan få hoppa över enklare uppgifter och istället lösa de som är svårare, eller koncentrera sig på de enklare uppgifterna. Vidare förser lärarna också eleverna med digitala och taktila hjälpmedel utifrån elevernas olika behov.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna får goda möjligheter att reflektera och ta ansvar över sitt lärande genom delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen. Inskickat material och intervjuer visar att eleverna har olika forum såsom klassråd, enkäter och återkommande dialoger med sina lärare för att delge sina synpunkter och önskemål avseende former för undervisningens genomförande och hur de ska redovisa sina kunskaper. Enligt rektorn har de arbetat gemensamt och medvetet med elevernas delaktighet under en längre tid och säger att det skapar stor trygghet för eleverna att de exempelvis får vara delaktiga inför ett arbetsområde och tala om vad de kan, vad de vill veta och hur de vill arbeta.

Skolan har initierat en gemensam fortbildningsinsats i syfte att implementera elevaktiv undervisning på hela skolan. Detta arbete har påbörjats och drivs genom kollegialt lärande. Enligt lärarna har arbetet med elevaktiva arbetssätt lett till såväl ökad delaktighet som trygghet. Eleverna berättar i intervju att lärarna frågar och lyssnar på dom om vad de tycker om undervisningen, även om de inte anser att det sker så ofta. Lärarna och rektorn beskriver att utvärdering av undervisningen sker med viss systematik och att de använder olika metoder. De ger som exempel att de använder självskattningar, en metod som synliggör vad eleverna kan, vad de önskar veta och vad de lärt sig. Lärarna använder sig också av en metod där de ställer en eller ett par frågor som eleverna besvarar innan de lämnar lektionen och lärarna ställer även frågor kring arbetsformer vid några tillfällen per år. Skolan har även formulerat ett utvecklingsområde där elever och lärare tillsammans diskuterar hur de tillsammans utformar en gynnsam lärmiljö.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att Natur och Miljöskolan i Åmål bedriver ett aktivt och medvetet arbete utifrån ett gemensamt förhållningssätt i syfte att skapa och upprätthålla studiero och en trygg miljö för eleverna. Arbetet utgår från kartläggningar och genomförs med både främjande och förebyggande insatser.

Trygghet

Granskningen visar att det finns ett aktivt och medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna, som innefattar samtlig personal och eleverna på skolan. Arbetet bygger på kartläggningar av elevernas trygghet som exempelvis sker genom att eleverna besvarar enkäter anonymt, har hälsosamtal med skolsköterskan, diskuterar i klassråd och genomför trygghetsvandringar. Utifrån dessa kartläggningar genomför skolan sedan åtgärder för att förbättra och bibehålla tryggheten för eleverna. Genom enkäter har skolan exempelvis noterat att elevernas trygghet har försämrats något från föregående års nivåer. Elevhälsan beskriver i intervju att det märktes en tydlig skillnad under pandemin när elevgrupper hölls isär och att de smittskyddsåtgärder som vidtogs fick en negativ inverkan på elevernas känsla av trygghet. Elevhälsan har därför fått i uppdrag av rektorn att initiera ett arbete tillsammans med klasslärarna för att ytterligare främja tryggheten på skolan. Detta utgår från ett årshjul för värdegrundsarbetet, där läsårets inledande tema är "*Trygga grupper*". Skolan har även utifrån kartläggningar bland elever beslutat om flera åtgärder för att förbättra och bibehålla tryggheten för eleverna. Exempelvis handlar det om rastvakter, regelbundna och organiserade rastaktiviteter och att återuppta fadderverksamheten som de inte kunnat genomföra under pandemiåren. De har också formulerat språkbruk som ett prioriterat mål. På Natur och Miljöskolan i Åmål finns gemensamma ordningsregler som gäller i korridorer och utomhus. Dessa regler tas fram i samråd med eleverna och syftar till att skapa trygghet, studiero och att alla på skolan tar ett eget ansvar. Eleverna uttrycker i intervjuer att de känner sig trygga och att det inte finns någon

mobbing på skolan. De berättar att de kan diskutera frågan om trygghet i klassråd och föra fram sina åsikter genom enkäter. De vet också vilka vuxna de ska gå till om någon negativ situation uppstår. Lärarna berättar att de har forum där de regelbundet pratar om trygghet och skolans klimat. Rektorn och lärarna uttrycker i intervjuer att det finns en tydlig koppling mellan deras gemensamma arbete med att utveckla undervisningen och trygghetsarbetet på skolan då utvecklingsarbetet bygger på ett medvetet arbete kring exempelvis placering i klassrummet och på elevers delaktighet.

Studiero

Granskningen visar att det pågår ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero som också involverar eleverna. Arbetet med studiero omfattar såväl främjande och förebyggande som åtgärdande insatser. Därtill ingår gemensamma förhållningssätt och den pedagogiska miljön, såsom att den ska vara fri från visuellt och ljudligt buller och att eleverna exempelvis har tillgång till hörselkåpor, skärmar och time-timers. Elevhälsan, rektorn och lärarna beskriver att arbetet med att skapa en gemensam lektionsstruktur är en del i arbetet med att skapa tydlighet för eleverna och därigenom förbättra förutsättningarna för både tryggheten och studieron. Såväl intervjuer som lektionsobservationer visar att lärarna på ett samspelt sätt använder den gemensamma lektionsstrukturen, även om lärarna kommit lite olika långt i arbetet. Lärarna berättar i intervju att de pratar mycket om vad studiero är tillsammans med eleverna utifrån att eleverna ofta tycker att det alltid ska vara knäpptyst. De har provat ljudmätare som en metod och de använder symboler för samtalstonen. Innan en uppgift bestäms läraren tillsammans med eleverna vilken nivå det ska vara under arbetets gång. De säger att det skapar en samsyn kring vad studiero är och hur man kan bibehålla den. Vidare berättar lärarna att de i början av läsåret tillsammans med eleverna tar fram gemensamma ordnings- och trivselregler, de har även en värdegrundsvecka då de pratar med eleverna om studiero. Det finns också andra gemensamma strategier och metoder som lärarna använder sig av i arbetet med att skapa studiero. Exempelvis använder de sig av ett verktyg för att regelbundet ge eleverna en mental paus kopplat till en pulshöjande aktivitet. Vid behov har lärarna goda möjligheter att få stöd av elevhälsan, vilket också framvisas av att elevhälsan vid tidpunkten för granskningen särskilt arbetar med en viss elevgrupp genom fysiskt deltagande i klassen och regelbundna uppföljningsmöten med klassläraren.

Studieron kartläggs av lärarna, rektorn och elevhälsan som har regelbundna avstämningar, vid behov vidtar rektorn åtgärder såsom att fördela resurser. Elevhälsan är delaktig i det praktiska arbetet kring lektioner och uppföljningar. Skolinspektionens elevenkät påvisade visserligen låga värden gällande studiero men intervjuer och lektionsobservationer under granskningen framvisar det motsatta. Elevhälsan berättar

i intervju att de såg enkätsvaren som en signal från den aktuella klassen som vid tidpunkten för enkätundersökningen var i behov av insatser. Vidare berättar elevhälsan att de har arbetat mycket med den klassen och har följt upp resultaten genom att formulera nya mål i likabehandlingsplanen och i det systematiska kvalitetsarbetet. I intervjuer med elever framgår att de över lag upplever studieron som bra men att det i vid enskilda lektioner kan uppstå prat och stök men att ordningen återställs när lärarna säger till. Vid lektionsobservationer noterades att lärarna kunde påtala för eleverna att det var en hög ljudnivå och att studieron då återställdes.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg. Det sker genom att rektorn följer upp och analyserar elevernas betyg och omdömen samt orsaker till eventuella avvikelser och diskuterar dessa med lärarna. Rektorn ger även skolans lärare goda förutsättningar för att använda olika metoder att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolans kunskapsresultat och tittar efter eventuella avvikelser, analyserar dessa och för diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser. Rektorn ger som exempel att eleverna generellt har högre betyg i vissa ämnen och att det har diskuterats med lärarna. Elevhälsan berättar i intervju att rektorn leder analysarbetet om betygsresultat och bakomliggande orsaker. Diskussionerna förs mellan lärarna, speciallärare och rektorn och har till exempel belyst att resultaten skiljer sig åt beroende på om det är ett ämne där nationella prov genomförs eller inte, om det är årskurser med betygskriterier eller inte, eller om resultat i praktisk-estetiska ämnen skiljer sig åt från de mer teoretiska. I diskussionen ingår också att beakta hur styrdokumentet kan tolkas och hur bedömningssituationer utformas. Efter diskussion med speciallärarna och lärarna har rektorn dragit slutsatsen att avvikelserna inte är omotiverade eftersom det finns förklaringar till dem. Till

exempel att variationerna är relaterade till att betygskriterier knutna till elevernas skriftliga förmåga skiljer sig åt mellan olika ämnen och därmed påverkar resultaten mer i vissa ämnen. I uppföljningsarbetet har de även uppmärksammat att andelen flickor under de senaste fem åren lyckats nå längre än pojkarna i svenska. I det inskickade underlaget framgår att de utifrån olika förklaringsmodeller vill hitta orsaker till variationer i resultat, såsom gruppens styrkor och behov av stöd, vem som undervisar och om kontinuiteten i vem som undervisar påverkar om resultaten blir jämnare, samt om undervisningen är bättre anpassad för flickor än för pojkar. Rektorn säger i intervju att det är svårt att hitta exakta förklaringar, men att det finns en medvetenhet om variationer i resultat och att de diskuterar utifrån ovanstående frågeställningar.

Det inskickade underlaget framvisar även att rektorn följer upp och analyserar omdömen och slutbetyg i förhållande till resultat på nationella prov. Rektorn har tillsammans med sin personal diskuterat hur betygssättning ser ut i praktiska och teoretiska ämnen, samt jämfört betyg i olika ämnen och årskurser. Planer finns om att samverka med andra skolor för att utöka analysen av resultaten men även i syfte att de lärare som är ensamma om att undervisa i sina ämnen ska kunna samverka. I det arbetet ligger även att sambedöma nationella prov.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Skolan har ett gott arbete gällande samverkan mellan skolans lärare avseende bedömning, omdömen och betygssättning. I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att rektorn har organiserat diskussionsforum där lärarna samtalar om bedömningsfrågor, såsom på veckovisa möten och ämneskonferenser. I slutet av terminen avsätter rektorn också tid för sambedömning innan betyg och omdömen ska sättas, samt vid nationella prov. Lärarna ger också exempel på olika metoder de använder för att sambedöma enskilda elevuppgifter, som att avidentifiera uppgifterna och diskutera bedömningar av dessa med kollega. Lärarna berättar vidare att rektorn utgör ett stöd i diskussioner och de har tillsammans tittat på likheter och skillnader i gamla och nya läroplanen och sammanfattat förändringar. Dessa diskussioner tar även upp ämnen i årskurser där det saknas betygskriterier och har resulterat i en samsyn i vad lärarna bedömer och hur. Rektorn förklarar i intervju att de planerar för att arbeta med sambedömning med andra skolenheter för att ytterligare höja kvaliteten i bedömningarna, men att ett sådant samarbete ännu inte påbörjats.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god utbildning i en trygg miljö.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen tar ett övergripande ansvar över utbildningen och att roller är tydliggjorda för hela verksamheten. Granskningen visar även att huvudmannen har rutiner för klagomålshantering, samt att rektorn får stöd av huvudmannen. Huvudmannen tar därtill ansvar för ett systematiskt och långsiktigt arbete för att skapa goda förutsättningar för en undervisning av god kvalitet.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen tar ett övergripande ansvar för utbildningen genom att kritiskt granska underlaget rektorn inkommer med och gör en egen bedömning av verksamheten. I intervju berättar huvudmannen att de utgår från det underlag rektorn presenterar och diskuterar det på styrelsemöten för att hitta förklaringar till de resultat som finns. Förutom de formella mötena mellan rektorn och huvudman som sker en gång per månad har skolchefen och rektorn tät kontakt och det finns även möjlighet till daglig kontakt. Rektorn är även medlem i styrelsen och utifrån det har huvudman och rektorn tydligt uttalat att alla måste vara inlästa på samtliga underlag som rektorn tar fram. De har också pratat om hur de ska skapa goda förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå och distansera sig från den dagliga verksamheten i sina bedömningar då samtliga medlemmar i styrelsen utom skolchefen arbetar på skolan.

Huvudmannen gör årligen en egen kvalitetsrapport där de utvärderar verksamheten utifrån rektorns redovisning av resultat och måluppfyllelse. Även elevhälsans kartläggningar och årliga elevenkäter ingår i huvudmannens underlag för kvalitetsrapporten. Utifrån den samlade informationen gör huvudmannen analyser och drar slutsatser samt beslutar om åtgärder, både för sitt eget arbete som huvudman och för verksamheten. Exempelvis formuleras olika utvecklingsområden för utbildningen men även för huvudmannens fortsatta arbete, såsom kompetensutveckling för styrelsen i systematiskt kvalitetsarbete. Dessa utvecklingsområden följs sedan upp med utvärderingar av genomfört arbete.

För att säkerställa sin roll som självständig aktör har huvudmannen en gång per termin möte med andra fristående skolor i kommunen för att utbyta erfarenheter. Därtill har rektorn kontakt med fristående skolor i närområdet och vissa saker från den samverkan rapporteras till styrelsen. De tar dessutom del av Barn- och ungdomsnämndens protokoll i lägeskommunen för att följa vad som är aktuellt inom utbildningsområdet.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Granskningen visar att huvudmannen har rutiner för och synliggör att föräldrar och elever kan vända sig till huvudmannen med klagomål. Information om möjligheten att lämna klagomål och rutinen för kränkingsanmälningar finns på skolans hemsida. Lärarna berättar att de informerar vårdnadshavarna om att en blankett för anmälan av klagomål eller kränkningar finns på hemsidan. Enligt inskickat material och intervjuer har huvudmannen inte behövt utreda något skriftligt klagomål på flera år då de synpunkter som vårdnadshavare lämnat har kunnat hanteras av rektorn och personal på skolan. Rektorn har då informerat huvudmannen om de synpunkter som framkommit och hur de har hanterats. De klagomål som inkom för flera år sedan hanterades av huvudmannen och de vidtog också åtgärder utifrån vad utredningen visade, exempelvis omfördelades personella resurser. I intervjuer framgår även att rektorn och huvudman har reflekterat över orsaken till att skolan inte har tagit emot något skriftligt klagomål eller anmälan om kränkande behandling. Orsaker de identifierade är att rutinen är synlig och känd, att verksamheten håller god kvalitet och att de har en god dialog med vårdnadshavare kring de eventuella synpunkter som uppkommer om verksamheten.

Behovsanpassat stöd till rektor

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har god kännedom om den verksamhet som bedrivs på Natur och Miljöskolan i Åmål och utifrån den ger rektorn det stöd som behövs. Huvudmannen tar också ansvar för att skolan har en god måluppfyllelse och likvärdighet i utbildningen genom ett systematiskt kvalitetsarbete, som beskrivs i avsnitt ovan "*Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning*". I intervju beskriver huvudmannen och rektorn att de gemensamt diskuterar möjligheter att avlasta rektorn administrativt och på sätt skapa mer tid för det pedagogiska ledarskapet, men att det i sin tur kräver en omfördelning av lärarresurser för att kompensera administrationen. Huvudmannen ser att resultat för ledarskapet är högt i enkäter och har i samråd med rektorn valt att inte omfördela resurserna i nuläget men går in och stöttar rektorn i delar där det är möjligt. Huvudmannen har exempelvis gått utbildningar för att kunna stötta rektorn bättre. Av intervju med huvudman och rektorn framkommer att de har en kontinuerlig dialog för att synliggöra stödbehov och

att rektorn får stöd av huvudmannen, exempelvis vid obekväma beslut. Huvudmannen tydliggör för personalen vilka beslut som är fattade av huvudman respektive rektorn, exempelvis vid lönerevision. Huvudman säger att om något stödbehov av brådskande karaktär skulle uppkomma så kallar de till extra styrelsemöte och kan få till ett möte samma dag.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Granskningen visar att huvudmannen tar ansvar för att skolan utifrån ett långsiktigt perspektiv får förutsättningar att bedriva en god undervisning. Det görs genom att tillse att verksamheten har ändamålsenliga lokaler och funktionell utrustning samt att personalen har nödvändig kompetens. Det framgår av inskickad dokumentation och intervjuer med huvudmannen och rektorn att lokalerna och utrustningen är ändamålsenliga utifrån utbildningens behov. Huvudmannen har under åren 2020 till 2022 arbetat med utomhusmiljöerna som ett utvecklingsprojekt, ordnat med ny slöjdsal samt satsat på datorer och andra digitala hjälpmedel utifrån identifierat behov. Huvudmannen pratar om hur de ska arbeta för att behålla kompetent personal eftersom de ser att det är en viktig framgångsfaktor. Huvudmannen påpekar i intervjun att de alltid strävar efter att anställa behörig personal och också verkar för att underlätta och uppmuntra obehörig personal att vilja läsa för behörighet, de kan därför erbjuda viss ersättning för det syftet. Vidare säger representanter för huvudmannen att de har planerat för kompetensutveckling i utomhuspedagogik och har även påbörjat ett utvecklingsarbete med det systematiska kvalitetsarbetet för ökad delaktighet och kompetens hos samtliga styrelserepresentanter. De ska gå igenom målen i det systematiska kvalitetsarbetet och följa upp vilken effekt det gett samt utveckla grunden i arbetet eftersom det är viktigt att kunskapen och inblicken finns hos alla i styrelsen. Enligt huvudmannen är satsningen de gör en åtgärd för att säkerställa kompetensen i styrelsen som funktion.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Nellemo

Fredrik Nellemo

Beslutsfattare

Signerat av: Fredrik Nellemo

I handläggningen av ärendet har även utredarna Karin Larsson och Susanne Nordberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En intervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1:

I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2:

I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3:

I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4:

I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5:

I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 20 och 22 september 2022. Besöket genomfördes av Karin Larsson och Susanne Nordberg.

Natur och Miljöskolan i Åmål är en fristående grundskoleenhet i Åmåls kommun med 125 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor.